

Opgave 1 Internationale drugshandel

In januari 2016 werd drugsbaron El Chapo gearresteerd. Hij was op dat moment een van de meest gezochte criminelen ooit. Enkele maanden daarvoor was hij via een tunnel uit een zwaarbewaakte Mexicaanse gevangenis ontsnapt. El Chapo was leider van het Sinaloa-drugskartel dat voor zo'n drie miljard dollar per jaar drugs naar de Verenigde Staten smokkelt. El Chapo groeide op in een klein gehucht, La Tuna, in de bergen van Mexico. Een journalist schrijft daarover:

tekst 1

Het dorpje La Tuna is vergeven van de kartelleden die bewapend met automatische geweren de bergen in trekken, op weg naar de opium- en marihuanavelden. Kleine, eenmotorige vliegtuigjes vliegen bijna ieder uur naar een nabije landingsbaan die speciaal is aangelegd om de heroïne en cannabis naar de Amerikaanse grens te vliegen.

Volgens de informatie die over zijn jeugd beschikbaar is, groeide El Chapo hier op in bittere armoede. Als kleine jongen leed hij vaak honger. Het was het recht van de sterkste.

Van oudsher is de drugshandel de enige ontsnappingsmogelijkheid. Cannabis wordt er sinds begin vorige eeuw verbouwd, opium sinds de jaren veertig.

naar: De Correspondent – 's Werelds meest gezochte man

David Miller maakt een onderscheid tussen mensen als handelend persoon en mensen als hulpeloos slachtoffer. Dit onderscheid kan worden begrepen met de tegenstelling tussen vrijheid en determinisme.

- 3p 1 Leg het onderscheid tussen de mens als handelend persoon en de mens als hulpeloos slachtoffer uit met de begrippen 'vrijheid' en 'determinisme'. Leg vervolgens uit of El Chapo in tekst 1 eerder wordt gezien als hulpeloos slachtoffer of als handelend persoon.

Langzamerhand werkte El Chapo zich na zijn jeugd op tot leider van een machtige criminele organisatie die zich bezighield met drugssmokkel, corruptie, geweld en moord. El Chapo heeft een vermogen opgebouwd van ongeveer één miljard dollar en hij beschikte bovendien over duikboten en vliegtuigen om zijn drugs te vervoeren.

In zijn eigen, criminele kringen stond hij bekend om zijn teruggetrokken, sobere levensstijl: anders dan veel drugsbazen in zijn omgeving, had hij geen landgoederen of luxe villa's en liep hij niet met zijn rijkdom te koop, gebruikte hij zelf geen drugs en werd hij nooit gezien op decadente feesten. El Chapo leefde zo sober om uit handen van de politie te blijven. Adam Smith maakt een onderscheid tussen noodzakelijke goederen en luxe goederen.

- 2p **2** Leg met het begrip 'noodzakelijke goederen' uit dat armoede volgens Smith samenhangt met uitsluiting.
 Beargumenteer met Smiths begrip van 'luxe goederen' of jij El Chapo, die een miljard dollar heeft maar ze niet kon uitgeven, rijk zou noemen.

Corruptie komt in Mexico veel voor. De politie en bestuurders van lokale en nationale overheden laten zich vaak betalen om iets toe te staan. Na El Chapo's 'tunnelontsnapping' werden 22 gevangenismedewerkers gearresteerd die zouden hebben meegewerkt aan zijn ontsnapping. Bovendien levert de politie zelf wapens aan de drugskartels die elkaar met veel geweld bestrijden. In die strijd worden ook onschuldige burgers slachtoffer, terwijl criminelen, bestuurders en politiechefs zichzelf verrijken.

Veel van de wapens die de Mexicaanse politie doorverkoopt aan de drugskartels zijn afkomstig uit de Verenigde Staten. Toenmalig president Obama heeft geprobeerd via wetgeving de wapenhandel te beperken. Hij wilde zo ook de ellende en armoede in Mexico bestrijden, maar dat is niet gelukt.

Obama had als ondersteuning van deze poging misschien gebruik kunnen maken van Rawls' opvatting over de plicht tot bijstand of van Pogges opvatting over de negatieve plichten voor rijke landen binnen de mondiale orde.

- 3p **3** Leg uit dat Obama's poging tot hulp aan Mexico:
 – kan worden ondersteund met Pogges opvatting over de negatieve plichten voor rijke landen en
 – aansluit bij een institutionele ethiek.

Beargumenteer vervolgens of Obama bij deze poging ook Rawls' opvatting over plicht tot bijstand had kunnen gebruiken.

De aanpak van drugsproblematiek is door de Verenigde Naties vastgelegd in internationale verdragen. Deze VN-drugsverdragen gaan uit van een 'war on drugs': het produceren en verhandelen van drugs is illegaal en wordt bestreden met behulp van harde straffen.

Sommige VN-lidstaten zijn het niet eens met de VN-drugsverdragen. Een aantal van deze lidstaten zoekt een oplossing door te proberen de verdragen aan te passen. Andere landen trekken zich juist niets meer van de verdragen aan.

Mexico kiest voor de aanpak om de VN-drugsverdragen aan te passen zodat bepaalde drugs kunnen worden gelegaliseerd. Volgens Mexico is de ‘war on drugs’ mislukt: het kost miljarden en nog steeds sterven er honderdduizenden mensen per jaar. Harde straffen werken criminaliteit en drugsgebruik juist in de hand. Maar het lukt niet om de drugsverdragen aan te passen, omdat andere lidstaten zich daartegen verzetten. Een voorbeeld van een lidstaat die zich niets meer aantrekt van de VN-drugsverdragen is Uruguay. In Uruguay is de import, kweek en handel van marihuana bij wet geregeld. Daarmee overtreedt het land dus internationale, wettelijke verdragen. De president van Uruguay rechtvaardigt zijn beleid met een beroep op de mensenrechten. Via legalisering van softdrugs worden volgens hem jaarlijks tachtig mensenlevens gered. Met dit drugsbeleid kan hij zijn burgers dus beter beschermen.

- 3p 4 Geef aan wat soevereiniteit inhoudt volgens het Handvest van de VN. Leg vervolgens uit dat volgens Uruguay de VN-drugsverdragen botsen met deze soevereiniteit. Beargumenteer tot slot met het begrip ‘soevereiniteit’ of jij het meer eens bent met de aanpak van Mexico of met die van Uruguay.

Tussen Zuid-Amerikaanse landen en de Noord-Amerikaanse landen is al jaren onenigheid over de aanpak van drugsproblemen. De Verenigde Staten volgen de uitgangspunten van de ‘war on drugs’:

tekst 2

Een groot deel van de landen in Zuid-Amerika wil af van het rapportcijfer dat de Verenigde Staten jaarlijks aan andere landen uitdelen voor de loyaliteit aan het Noord-Amerikaanse drugsbeleid. Wie niet in de pas loopt, verliest financiële steun en ontwikkelingshulp uit de Verenigde Staten. Met name Bolivia, Venezuela en Ecuador willen deze traditie vervangen door een systeem waarbij de landen elkaar beoordelen.

naar: Trouw – ‘War on drugs’ heeft beste tijd gehad

- 3p 5 Volgens Walzer moet zelfbeschikking een voorwaarde zijn voor lokale verdelende rechtvaardigheid. Bij het principe van verdelende rechtvaardigheid kunnen vier criteria worden toegepast. Twee daarvan, ‘simpele gelijkheid’ en ‘verdienste’ zijn te herkennen in tekst 2. Leg met tekst 2 uit:
- welk van deze twee criteria de Verenigde Staten hanteren en
 - dat Bolivia, Venezuela en Ecuador het andere criterium hanteren.
- Leg vervolgens uit of de huidige manier van beoordelen voldoet aan Walzers eis voor lokale verdelende rechtvaardigheid.